



11.1.2023

Inledande prov 2023

Provet inleds 11.1.2023 kl. 15.00 och avslutas kl. 17.00.

Du kan inleda provet genast när du har fått denna fil. Följ noggrant de anvisningar för avläggande av provet som du tidigare fått samt de anvisningar som ges nedan! Om man bryter mot anvisningarna kan detta leda till att provprestationen förkastas.

Anvisningarna börjar på följande sida.



Upprättande av svaren

Provet består av fyra frågor. **Högst tre svar bedöms.** Du kan välja vilka frågor du svarar på. Alla frågor är likvärdiga. Av ditt svar på en enskild fråga kan du få högst 5 poäng. Maximipoängtalet för provet är 15 poäng.

Du ska motivera dina svar. Varje svar bedöms som en helhet. Vid bedömningen fästs uppmärksamhet förutom vid kunskapen om rättsnormerna också vid kvaliteten av den rättsliga argumentationen.

Skriv dina provsvar på dator. Spara och lämna in dina svar som Word-dokument, dvs. docx-fil. Lämna in dina provsvar i textform. Svaren får inte innehålla bilder, videor, tabeller, hyperlänkar, inbäddade filer eller motsvarande element.

Dina svar bedöms separat från varandra. Skriv ditt svar på varje fråga i en separat fil. **Skriv som namn på varje svarsfil frågans nummer, mellanslag och ditt efternamn.**

Exempel: Examinand Elin Exemplarisk anger som namn på svarsfilen för fråga 2 "2 Exemplarisk".

Skriv ditt namn och födelsedatum samt frågans nummer i början av varje svar.

Exempel: Examinand Elin Exemplarisk, född 1.1.1990, anger i början av svaret på fråga 4 "Elin Exemplarisk, 1.1.1990, 4."

Längden på provsvaren har begränsats. **Den maximala längden på svaret på varje fråga är 4 000 tecken inklusive mellanslag.** I maximilängden räknas inte de tecken som använts för anteckning av examinandens namn och födelsedatum samt frågans nummer. Den del av svaret som överskrider maximilängden lämnas utanför bedömningen.

Inlämnande av svaren

Lämna in högst tre svar per e-post i en försändelse som bilaga till adressen tuomarinkoulutuslautakunta.om@oikeus.fi senast vid utgången av provtiden. **Provtiden går ut kl. 17.00.** Svar som lämnats in för sent kan lämnas obedömda.

Lämna inte in fler än tre svar. Om du lämnar in fyra svar, bedöms dina svar på frågorna 1, 2 och 3 och ditt svar på fråga 4 lämnas obedömt.

Om du avstår från att avlägga provet eller inte lämnar in ett enda svar, meddela detta till ovan nämnda e-postadress före utgången av provtiden.

Frågorna börjar på följande sida.



Fråga 1

I slutet av 2022 yrkades i tingsrätten att A skulle straffas för grov misshandel av sin partner. Enligt åklagaren ökades gärningens klandervärdhet av att misshandeln hade varit kontinuerlig. Tingsrättens beslutssammansättning bestod av en ordförande och två nämndemän. Huvudförhandlingen hade planerats så att lunchrasten hölls kl. 12–13.

Under lunchrasten berättade en av nämndemännen för domaren att hen inte gillar fall som gäller våld i ett parförhållande, eftersom de kommer en för nära inpå livet. När domaren frågade om saken berättade nämndemannen att hans tvillingsyskon hade levt i ett våldsamt förhållande på 2000-talet och därför hade nämndemannen på nära håll sett hur våld i ett parförhållande kan krossa en människa. Händelserna hade inte framskridit till rätten, vilket också grämde nämndemannen. Enligt nämndemannen kunde hans syskons misshandlare ha förpassats till fängelse för resten av livet.

I slutet av lunchrasten frågade domaren nämndemannen om nämndemannen kunde förhålla sig neutral till behandlingen av det misshandelsfall som inletts på morgonen. Nämndemannen förstod inte riktigt frågan, så domaren förklarade att en nämndeman inte får ha en stark förhandsinställning till de fall som behandlas, eftersom det skulle kunna leda till att nämndemannen är jävig. Nämndemannen försäkrade att hen inte hade någon förhandsinställning. Hans syskon hade avslutat sitt förhållande redan för 10–15 år sedan, och nuförtiden dök saken upp i tankarna bara då och då, såsom när dagens rättegång inleddes.

Rättens ordförande var inte helt säker på hur hen skulle förhålla sig till nämndemannens uttalande och försäkran. Hen ansåg dock att hen var skyldig att informera parterna om den omständighet som kommit fram. Innan ordföranden fortsatte huvudförhandlingen informerade hen parterna om diskussionen under lunchrasten och konstaterade att parterna inte bara har rätt utan också skyldighet att utan dröjsmål göra en eventuell invändning om jäv för nämndemannen.

Målsäganden hade inget att anmärka på i fråga om nämndemannens jäv, men svarandens biträde begärde en kort paus för att överväga saken. Efter pausen meddelade biträdet att nämndemannen är jävig, eftersom hen kan ha en stark förhandsinställning om våld i ett parförhållande. Domaren tackade för jävsinvändningen och bad parterna att lämna sammanträdessalen för den tid som överläggningen om jävsfrågan skulle pågå.

Bedöm om nämndemannen ska anses vara jävig att delta i avgörandet av målet som gäller grov misshandel.



Fråga 2

T har krävt att K ska fastställas som T:s biologiske far. K har avlidit och eftersom han har begravts genom kremering har faderskapet inte kunnat fastställas med hjälp av ett prov från K:s kropp. T har därför krävt att den rättsgenetiska faderskapsundersökningen, som grundar sig på ett prov, ska gälla K:s föräldrar B och C. Föräldrarna har avlidit och begravts långt innan barnet K, men deras kroppar har inte kremerats. Utöver dem ska ett prov tas på T och på T:s levande moder Z. Det skulle inte finnas några hinder för provtagningen i deras fall.

Den undersökning som krävs förutsätter att B:s och C:s grav öppnas, vilket är en nödvändig åtgärd vid undersökningen av faderskapet. Av den tydliga bestämmelsen i lagen om rättsgenetisk faderskapsundersökning följer att undersökningen inte kan gälla K:s redan begravda föräldrar. K:s levande änka P har med hänvisning till skyddet för privatlivet uttryckt sitt motstånd mot att graven skulle öppnas. P har vidare konstaterat att varken B eller C skulle ha gett sitt samtycke till en rättsgenetisk undersökning. Av B:s släktingar lever fortfarande de vuxna barnen till hans bror, av C:s släktingar lever ingen mer.

På grund av den nämnda lagbestämmelsen har både tingsrätten och hovrätten vägrat förordna om rättsgenetisk undersökning av B och C. T har överklagat hovrättens avgörande. Du deltar i avgörandet av T:s sak i högsta domstolen.

Bedöm T:s yrkande med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna. Hurdant skydd anser du att dessa rättigheter ger olika aktörer i denna sak och vilken betydelse skulle du ge grundlagen vid avgörandet av saken?

Fråga 3

Lagstiftningarna om hälso- och sjukvårdstjänster i Europeiska unionens medlemsstater avviker från varandra och återspeglar olika nationella val utifrån värderingar. I medlemsstat X finns ett system för läkemedelsförsörjning där bedrivandet av apoteksrörelse förutsätter att myndigheten beviljar en fysisk person tillstånd. Maximiantalet tillstånd är begränsat och varje tillstånd ger rätt att bedriva apotek endast inom ett visst område. När ett tillstånd att bedriva apoteksrörelse utlyses och det finns fler än en behörig sökande, beviljas tillståndet den som i ljuset av kriterierna i den nationella lagen har de bästa förutsättningarna att bedriva apoteksrörelse. Som merit för sökanden räknas framför allt den tid som hen har arbetat på apotek eller i andra uppgifter inom läkemedelsförsörjningen efter det att hen har legitimerats som provisor. Som merit för sökanden räknas dessutom bl.a. sökandens tidigare tillstånd att bedriva apoteksrörelse i något annat område i medlemsstat X.

I medlemsstat X utlystes ett regionalt apotekstillstånd år 2020. Bland annat G, som är medborgare i medlemsstat Y, har ansökt om tillståndet. G har år 1999 avlagt en sådan examen vid Y:s universitet som i nämnda stat har gett rätt att använda yrkesbeteckningen provisor och att under denna beteckning arbeta med apoteksarbete. Från och med sin utexaminering fram till 2013 har G på heltid arbetat inom apoteksbranschen i medlemsstat Y. När ett separat register för provisorer inrättades i medlemsstat Y 2007 registrerades G som provisor ännu samma år utan att G hade behövt skaffa någon ytterligare behörighet, eftersom hens utbildning motsvarade utbildningen för provisorer. G har under åren 2009–2012 arbetat som tillståndspliktig apotekare i medlemsstat Y. G har sedan ingången av 2014 varit bosatt i medlemsstat X. Vid G:s inresa hade myndigheterna i medlemsstat X på förhand informerat G om att hen inte kan legitimeras som provisor i medlemsstat X, eftersom hen inte har genomgått en utbildning för provisorer i medlemsstat X. Därför har G efter att hen hade flyttat till landet avlagt en tvåårig högre universitetsexamen i medlemsstat X, vilket ledde till att G legitimerades som provisor i detta land 2016. Sedan hen avlagt examen har hen arbetat som provisor inom apoteksbranschen i medlemsstat X.

Vid ansökan om apotekstillstånd för 2020 har myndigheten i medlemsstat X beviljat tillstånd till en konkurrerande sökande som vid en meritjämförelse har ansetts uppfylla förutsättningarna för att vara apotekare bättre än G. Som avgörande merit för den konkurrerande sökanden har räknats hens 8 års erfarenhet av apoteksarbete efter legitimeringen som provisor. Som den konkurrerande sökandens merit har likaså ansetts hens tidigare 2-åriga apotekstillstånd, som har gett hen rätt att bedriva apoteksrörelse inom ett annat område i medlemsstat X. I fråga om G har tillståndsmyndigheten ansett att erfarenhet av apoteksarbete efter legitimeringen har förvärvats endast i fyra år, eftersom detta är den tid som hen har arbetat som provisor i medlemsstat X. G har inte heller ansetts ha haft tidigare behörighet på grund av det tidigare apotekstillståndet. Eftersom G inte har haft framgång i meritjämförelsen vid ansökan om tillstånd för 2020, har hen inte beviljats tillstånd att driva apoteksrörelse i medlemsstat X.

G är missnöjd med beslutet, eftersom hen enligt sin egen uppfattning har cirka 20 års erfarenhet av apoteksarbete under yrkesbeteckningen provisor och utöver detta erfarenhet av



att bedriva apoteksrörelse. Hens erfarenhet har förvärvats både i medlemsstat X och i medlemsstat Y. G anser att tillståndsmyndigheten i medlemsstat X har både gjort en felaktig bedömning av omfattningen av hens yrkeserfarenhet som provisor och lämnat hens tidigare apotekstillstånd utan beaktande. Hen har dessutom förargat anfört att hen rimligen borde ha legaliserats som provisor i medlemsstat X omedelbart efter det att hen flyttat till landet, eftersom hen anser att hen är en fullt behörig provisor.

Myndigheten för tillståndsprocessen 2020 har konstaterat att G:s medborgarskap i medlemsstat Y är en indikator på att hens provisorserfarenhet inte är jämförbar med erfarenhet i medlemsstat X och att hens erfarenhet utanför medlemsstat X inte heller annars kan räknas som merit för hen. Detsamma gäller tidigare bedrivande av apoteksrörelse, eftersom den förtrogenhet som bedrivandet av apoteksrörelse medför hänför sig till de nationella verksamhetsbetingelserna och regleringsförhållandena och till den nationella läkemedelsförsörjningskulturen. I detta sammanhang har myndigheten konstaterat att utbildningen och praxisen inom läkemedelsförsörjningen avviker så mycket från varandra i olika länder att den nationella utbildningen är det enda sättet att säkerställa att målen för den nationella läkemedelsförsörjningen uppnås och att läkemedelsförsörjningen är tillförlitlig.

Bedöm G:s situation i medlemsstat X ur Europeiska unionsrättens synvinkel.

Fråga 4

Äktenskapet mellan makarna A och B hade avslutats med bråk och gräl. Ingen avvittning hade gjorts och även frågorna som gällde A:s och B:s boende och umgängesrätt för deras barn i skolåldern var olösta. Före detta makarna A och B bodde på samma ort, men problem orsakades av att B hade meddelats besöksförbud. Enligt förbudet fick B inte vistas i närheten av A:s hem eller arbetsplats och inte utan grundad anledning kontakta A.

En kväll kom B till A:s lägenhet och försökte ta sig in i lägenheten. I bostaden fanns också A:s och B:s barn.

Eftersom B verkade aggressiv ringde A nödcentralen. Enligt nödcentralens uppgifter skulle polisen anlända inom några minuter.

Precis innan polispatrullen anlände lämnade B platsen. A informerade polisen om situationen och poliserna berättade att saken sannolikt framskrider till domstol som brott mot besöksförbud.

Straffprocessen framskred raskt från förundersökning till rättegång. I början av rättegången framgick det att A som angetts som målsägande inte hade några anspråk, såsom något straffyrkande mot B. Åklagaren påpekade att hen trots allt vill höra A i rollen som vittne, men om detta yttrade A att hen kommer att utöva sin rätt att vägra vittna. Till stöd för sitt besked hänvisade A till 17 kap. 18 § 1 mom. i rättegångsbalken, enligt vilket var och en har rätt att vägra vittna bl.a. till den del som vittnandet skulle medverka till utredningen av hans nuvarande eller tidigare makes skuld.

Åklagaren begärde ordet och berättade att hen hade hört att svaranden B i väntrummet hade sagt till sin tidigare make A att hen samtycker till förslagen i utkastet till avvittning och till att A skulle få ensam vårdnad om barnen, om hen inte döms för brott i denna sak. Dessutom hade B sagt att A efter en fällande dom i den här saken kan förbereda sig på att det kommer att bli gräl om pengar och barnen så länge som A:s pengar räcker till. I diskussionen hade B också påmint om den ekonomiska ojämlikheten mellan de tidigare makarna och att hen inte själv hade några ekonomiska begränsningar att bråka om pengar och barn. Enligt åklagaren hade också många andra hört samma diskussion i väntrummet, och inte heller parterna bestred riktigheten i åklagarens berättelse.

Rättens ordförande frågade A om saken angående vårdnaden om barn och umgängesrätt redan var anhängig vid domstol. A svarade jakande på frågan, varefter domstolen begärde att A skulle precisera de grunder som låg till grund för A:s vägran att vittna i målet om brott mot besöksförbudet. A besvarade frågan enbart med att hen under åklagarens sakframställning hade kommit fram till att hen inte ville att B skulle orsakas ytterligare problem.

Ordföranden tittade frågande på åklagaren, och åklagaren meddelade att hen ville höra de poliser som hade anlant till platsen vid tidpunkten för gärningen som vittnen. Enligt åklagaren kunde poliserna för det första berätta vad A hade berättat för poliserna omedelbart efter det skedda. Dessutom ville åklagaren läsa upp A:s förundersökningsberättelse.



Ordföranden meddelade att rätten att vägra vittna inte kan kringgåås med en förundersökningsberättelse eller genom att höra poliserna om vad A hade berättat för dem genast efter händelsen. Åklagaren godtog ordförandens konstaterande, men konstaterade att A inte verkar utöva sin rätt att vägra vittna frivilligt utan på grund av påtryckning. Åklagaren hänvisade till 17 kap. 18 § 2 mom. i rättegångsbalken, med stöd av vilken domstolen kan bryta rätten att vägra vittna, om det finns skäl att misstänka att en målsägande som hörs som vittne inte själv har beslutat om utövandet av tystnadsrätten. Brytandet av rätten att vägra vittna skulle göra det möjligt att läsa upp A:s förundersökningsberättelse och höra poliserna som vittnen.

Ordföranden meddelade att hen ska överväga saken och uppmanade parterna att lämna sammanträdessalen för en kort stund.

Bedöm om A:s rätt att vägra vittna kan brytas.

Frågorna slutar här.